

การพัฒนาเกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา

นาย กิจจา บานชื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-138-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE DEVELOPMENT OF A FOLLOW-UP CRITERIA FOR WORKSHOP
ON EDUCATIONAL VIDEOTAPE PRODUCTION**

Mr. Kijja Banchuen

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education**

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-138-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาเกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
การผลิตวิดีโอเพื่อการศึกษา

โดย

นาย กิจจา มานชื่น

ภาควิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิทย์ ณ ตะกั่วทุ่ง,

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสิ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. วชิราพร อัจฉริยะโกศล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิทย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสิ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประศักดิ์ นอมสนิท)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ทนอมพร ศันทิพย์)

กิจจา. บานชื่น : การพัฒนาเกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา (THE DEVELOPMENT OF A FOLLOW-UP CRITERIA FOR WORKSHOP ON EDUCATIONAL VEDIOTAPE PRODUCTION) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, อ.ที่ปรึกษาฯ รศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาสิ, 183 หน้า, ISBN 974-635-138-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาเกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา ในด้านการติดตามผลการเรียนรู้ การติดตามผลพฤติกรรม และการติดตามผลลัพธ์ที่มีต่อองค์การ และ (2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์ และความเป็นไปได้ในการนำเกณฑ์ไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 22 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ (1) ผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่ในการบริหารงานฝึกอบรมด้านการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา จำนวน 6 คน (2) คณะกรรมการผู้จัดการฝึกอบรมด้านการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา จำนวน 10 คน และ (3) อาจารย์ผู้สอนวิชาการผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา จำนวน 6 คน

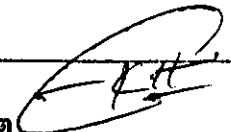
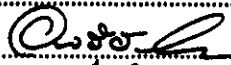

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบเดลฟาย ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น จำนวน 2 รอบ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 89 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยกำหนดว่า ข้อความที่เป็นเกณฑ์ ต้องมีค่ามัธยฐานเท่ากับ หรือมากกว่า 3.50 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบสุดท้าย ทำให้ได้ข้อความที่เป็นเกณฑ์ จำนวน 65 ข้อ แยกเป็นเกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา แต่ละด้านดังนี้

- (1) เกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรม ด้านการเรียนรู้ จำนวน 40 ข้อ
- (2) เกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรม ด้านพฤติกรรม จำนวน 19 ข้อ
- (3) เกณฑ์การติดตามผลการฝึกอบรม ด้านผลลัพธ์ที่มีต่อองค์การ จำนวน 6 ข้อ

ผู้บริหารสถาบันการศึกษา จำนวน 5 คน ที่เคยจัดส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมด้านการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา ทำการประเมินเกณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ข้อความที่ผ่านการยอมรับ ต้องมีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.50 ผลการประเมินพบว่า ข้อความทั้ง 65 ข้อ ผ่านการยอมรับจากผู้บริหารสถาบันการศึกษาว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้

ภาควิชา ..... ใส่ศทศนศึกษา
สาขาวิชา ..... ใส่ศทศนศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ

== C742818 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD: DEVELOPMENT OF A FOLLOW-UP CRITERIA/EDUCATIONAL VIDEOTAPE PRODUCTION
KIJJA BANCHUEN : THE DEVELOPMENT OF A FOLLOW-UP CRITERIA FOR WORKSHOP
ON EDUCATIONAL VEDIOTAPE PRODUCTION. THESIS ADVISOR ASST.PROF.
ONJAREE NATAKUATOONG, Ph.D, ASSOC.PROF.SIRICHAJ KANCHANAVASI,
Ph.d. 183 pp. ISBN 974-635-138-9

The purposes of this study were (1) to develop the evaluative follow-up criteria for workshop on educational videotape production focused on learning, behavior, and result and (2) to evaluate the criteria for its appropriateness and usability.

The sample consisted of 22 experts categorized into 3 groups: (1) six trainers participated in administrative activities of videotape production, (2) ten members of videotape production training committee, and (3) six lecturers teaching educational videotape production course.

The Delphi Technique was designed to generate group consensus by using five-rating-scale questionnaire. The sample was asked to rate 89 statements by two rounds. The median and interquatile range were used to analyze the data. Findings were considered as the criteria when the median value was equal to or more than 3.50 and the interquatile range was equal to or less than 1.50.

The 65 statements of group final consensus were considered as the evaluative follow-up criteria for workshop on educational videotape production. They were:

- (1) 40 items for the follow-up of learning
- (2) 19 items for the follow-up of behavior
- (3) 6 items for the follow-up of result

The developed criteria was evaluated by five educational executives whose organizations' personel attended video production workshops. The five-rating-scale questionnaire was used to collect the data. Finding were accepted when the mean value was equal to or more than 3.50. All of 65 statements were approved as appropriate and usable criteria.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ใส่ทศัศศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต..... *ARIF*

สาขาวิชา..... ใส่ทศัศศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Onjar*

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *AR*

กิตติกรรมประกาศ

กว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลงได้ ผู้วิจัยได้ผ่านปัญหาและอุปสรรคมากมายในการ
ทั้งปัญหาทางด้านครอบครัว เศรษฐกิจ เวลา และ ปัญหาด้านสุขภาพ บางครั้งท้อใจ สิ้นหวัง
หมดกำลังใจ และเครียด จนหลายครั้งคิดจะเลิกกลางคัน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วย-
ศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิทย์ ณ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ทุ่มเทเวลาในการ
ตรวจแก้ไข และให้คำปรึกษาในทุกด้าน จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการต่อสู้อุปสรรคต่างๆ จน
ประสบผลสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่
ช่วยชี้แนะและให้คำปรึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ประศศักดิ์ หอมสนิท ที่ช่วยให้ข้อมูลเริ่มต้นในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ตลอดจนให้ขวัญและ
กำลังใจทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ตลอดเวลาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้
จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ วิทยา ทองขาว ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สุวิทย์ ก่อสกุล และ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พูนสุข ทองคำพันธ์ ผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ ผู้บังคับบัญชา
ชั้นต้น ที่สนับสนุนและอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ขยายเวลาในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ

และกลุ่มบุคคลที่ผู้วิจัยต้องขอใจเป็นพิเศษ คือ ครอบครัวของผู้วิจัยเอง ไม่ว่าจะเป็น
น.ส. หริรักษ์ บานชื่น ค.ญ. กนิภนันต์ บานชื่น และ คุณละมัยมาศ บานชื่น ผู้เป็นขวัญและ
กำลังใจให้ผู้วิจัยมีพลังในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ บุคคลสุดท้ายที่ขอขอบคุณ คือ อาจารย์
อัญชลี แสงกฤษเพชร ที่ช่วยเหลือเป็นธุระในการวิเคราะห์ผลข้อมูลทุกรอบ จนทำให้วิทยานิพนธ์
เล่มนี้เสร็จทันเวลาที่กำหนด

หากมีสิ่งดีงามหรือคุณประโยชน์เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่บุพการี
ของผู้วิจัย ท่านอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

กัจจา บานชื่น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ.
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ.
สารบัญ.....	ช.
สารบัญตาราง.....	ญ.

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1.
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8.
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8.
ขอบเขตของการวิจัย.....	8.
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ความหมาย และความสำคัญของการฝึกอบรม.

1.1 แนวคิดของการฝึกอบรม.....	12
1.2 ความหมายของการฝึกอบรม.....	14
1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอบรม.....	14
1.4 ประโยชน์ของการฝึกอบรม.....	15
1.6 ความมุ่งหมายของการฝึกอบรม.....	16

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.1 ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	17
2.2 ลักษณะของการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	19
2.3 ข้อดีของการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	20

สารบัญ (ต่อ)

2.4	ขั้นตอนในการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....	20
2.5	วิธีทัศน์เพื่อการศึกษา.....	21
2.6	การประเมินผลโทรทัศน์เพื่อการศึกษา.....	30
3.	การติดตามผล	
3.1	ความหมายของการติดตามผล.....	32
3.2	ความสำคัญของการติดตามผล.....	33
3.3	จุดประสงค์ในการติดตามผล.....	34
3.4	ขั้นตอนและแนวทางในการติดตามผล.....	35
4.	การพัฒนาเกณฑ์การประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม	
4.1	ความหมายและประเภทของเกณฑ์.....	38
4.2	การพัฒนาเกณฑ์.....	41
4.3	คุณลักษณะของเกณฑ์การประเมินที่ดี.....	42
4.4	การเลือกรูปแบบการประเมินโครงการ.....	42
4.5	การประเมินโครงการ.....	45
4.6	รูปแบบการประเมินโครงการ.....	47
5.	เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย.....	51
6.	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกณฑ์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย.....	56
3.	วิธีดำเนินการวิจัย	
	กลุ่มตัวอย่าง.....	60
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5.	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	101

สารบัญ (ต่อ)

อภิปรายผล.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	117
รายการอ้างอิง.....	121
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	128
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยและให้ รายชื่อกลุ่มตัวอย่าง.....	130
ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	132
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รอบที่ 1 - รอบที่ 2 และเครื่องมือที่ใช้ประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของเกณฑ์	138
ภาคผนวก จ. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบ....	168
ประวัติผู้เขียน.....	183

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงอัตราความคลาดเคลื่อนของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ.....	53
2. ตารางแสดง ประเภท หน่วยราชการ และจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละรอบ.....	71
3. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลการเรียนรู้ ด้านความรู้.....	72
4. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลการเรียนรู้ ด้านทักษะ	75
5. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลการเรียนรู้ ด้านเจตคติ.....	77
6. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลพฤติกรรม ด้านการสังเกตโดยผู้ร่วมงาน.....	79
7. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลพฤติกรรม ด้านการสังเกตโดยหัวหน้างาน.....	81
8. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลพฤติกรรม ด้านการสังเกตโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง.....	84
9. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลลัพธ์ที่มีต่อองค์การ ด้านการบริการ.....	85
10. ตารางแสดงจำนวน ผู้ทรงคุณวุฒิแยกตามจำนวนและหน่วยงาน.....	93
11. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลการเรียนรู้ด้านความรู้	92
12. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลการเรียนรู้ด้านทักษะ	95
13. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ	96
14. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลพฤติกรรม ด้านการสังเกต พฤติกรรมโดยผู้ร่วมงาน.....	97
15. ตารางแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของเกณฑ์การติดตามผลพฤติกรรม ด้านการสังเกต พฤติกรรมโดยหัวหน้างาน.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

16. ตารางแสดงคำขณิมนเลขคณิตของเกณฑ์การติดตามผลพฤติกรรม ด้านการสังเกต
พฤติกรรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง.....99
17. ตารางแสดงคำขณิมนเลขคณิตของเกณฑ์การติดตามผลลัพธ์ที่มีต่อองค์การ
ด้านการบริการ.....99

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย